

Za dramatično pesništvo bi se moral navesti tudi vsaj en zgled v nevezani besedi; mislim, da bi zanj pač ne bil sestavljalec v zadregi.

Prozaični del obsega zanimive sestavke. Ako jih prebiramo, se pa vendar ne moremo iznebiti neke neprijetne misli. Ti sestavki nam podajajo tako malo domačega; vodijo nas po oddaljenih, tujih krajih; bavijo se izvečine s predmeti, ki so nam tako daleč, tako od rok. Zanimiva je zgodovina posutih Pompejev, mikaven izprehod k veličastnim piramidam, vabljev popis Aten; a gotovo bi dijak rajši čital zgodovino in opis kakega slovenskega ali slovanskega mesta, recimo Ljubljane, Zagreba, Prage, Lvova; izvestno bi ga zanimalo črtice o izkopinah po slovenski zemlji. Ali bi se ne dal vriniti kak odlomek iz domače povestnice? Žal nam je tudi, da je Sket izpustil životopis Kacijanarjev¹⁾ in Herbersteinov. Še pomnožiti bi moral ta odstavek s kratkimi, a točnimi oznakami tega ali onega domačega ali slovanskega veljaka in dati tako učitelju priliko, da reče katero tudi o naših bratih, o naši in njih zgodovini, za katero nimajo prostora naše zgodovinske šolske knjige.

Takšno bi si želeli novo izdajo čitanke mi in z nami morda še marsikdo drugi. Sicer pa vsa hvala in čast dr. Sketu, ki je oskrbel in še marljivo oskrbuje naše srednje šole s čitankami! Zastonj se oziramo po možeh, ki bi se mu pridružili in preskrbeli za naše srednješolske predmete, posebno za pouk slovenščine, raznih učnih in posebno pomožnih knjig, po katerih bi rada posegla učenec in učitelj.

Opozoriti hočemo še na neko značilno okoliščino. Prva izdaja naše knjige je izšla l. 1886., druga l. 1892., čez šest let, in tretja l. 1903., šele čez 11 let. Knjige se najbrže nikoli ni tiskalo mnogo nad tisoč izvodov! In vendar so tako male zaloge zadostovale za šest ali celo za enajst let. Ta mala potreba domače šolske knjige nam priča o tužnih naših šolskih razmerah. Malo imamo Slovenci srednjih šol, a še na teh se porabi malo slovenskih knjig, ker so naše šole pravzaprav nemške, kjer slovenskih knjig treba ni.

Makso Pirnat.

Novi eseji. Št. 1. Dunaj 1905. Izdaja in ureja F. L. Tuma. Cena 30 h. Prva številka „Novih esejev“ prinaša sestavek „Umetnost in kritika“ iz peresa Janka Kukovca, ki je bil že natisnjen v „Našem Listu“. Ker je ta spis, kakor se obeta, le začetek daljši vrsti podobnih razprav, hočemo počakati, da se nabere malo več gradiva, ter potem šele izpregovoriti nekoliko besedi o „Novih esejih“.

Talija. 18. „V Ljubljano jo dajmo“. Veseloigra v treh dejanjih. Spisal Josip Ogrinec. Druga popravljena izdaja. „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

Šolska izvestja. Koncem šolskega leta so se nam doposlala od raznih strani šolska izvestja, ki nudijo vsa bolj ali manj zanimive statistične podatke, a le malo primernih sestavkov, kakršnih smo bili navajeni včasih — v šolskih programih! Zanimal nas je četrti zvezek Devovih „Pisanic“, ki ga je objavil dr. Janko Šlebinger v izvestju c. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani, dasi je istina, kar omenja g. dr. Šlebinger v svojem uvodu, da je namreč v zbirki le malo poezije. — Jako bogato po vsebini je četrto izvestje mestne nižje realke v Idriji za šolsko leto 1904/5. Že lansko leto smo z zadovoljstvom konstatirali, da na mestni realki v Idriji ni šolnine, a na c. kr. državnih srednjih šolah pokažejo še vedno učencu brez pardona vrata, ako ne more plačati šolnine!

¹⁾ Kakor se nam iz verodostojnega vira poroča, je naučno ministrstvo samo zaukazalo, da se razprava o Ivanu Kacijanarju izpusti, češ, da se proti njej od več strani ugovarja!

Ured.

revnih kmetijskih rodbin. — Slavonci bodo te zapiske iz svojih sel (obljubljajo se kot nadaljevanje še ena knjiga) tem rajši čitali, ker so po malem zabeleženi tudi v narečju; izurjenega slovenskega bralca pa to tudi ne bo motilo.

Dr. Jos. Tominšek.

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti je razposlala za l. 1907. sledeče knjige: 1. Gradja za povijest književnosti hrvatske. Knjiga 5. Uredio Ivan Milčetić. 2. Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena. Knjiga XII., svezak 2. Urednik dr. D. Boranić. Cijena 2-50 K. 3. Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga 170. Razredi historičko-filologički i filozofičko-juridički. — O knjigah izpregovorimo kaj več pozneje.

Splošni pregled

Občni zbor „Matice Slovenske“ bo v ponedeljek, dne 25. maja ob 8. uri zvečer v veliki dvorani ljubljanskega „Mestnega doma“. — V zmislu § 4., točke b) društvenih pravil je eventualne samostalne predloge vsaj 14 dni pred občnim zborom (do 11. maja) prijaviti odboru.

Organizacija našega znanstvenega dela. Na dan pred občnim zborom „Matice Slovenske“, t. j. dne 24. maja t. l. o polu 11. uri dopoldne bo v prostorih „Matice Slovenske“ razgovor o organizaciji našega znanstvenega dela. Dnevni red: I. Poročilo o dosedanjem stanju našega znanstvenega dela *a)* po obsegu in strokah, *b)* v gmotnem oziru. II. Poročilo o nastanku in stanju drugih slovanskih učenih društev in akademij. — III. Vprašanje *a)* o našem znanstvenem naraščanju, *b)* o gmotnih pogojih znanstvenega dela (o založnikih in kupovalcih). — IV. Razmerje eventualne nove, osrednje znanstvene organizacije do dosedanjih znanstvenih društev. — V. Slučajnosti. — Na ta sestanek vabi vsa naša znanstvena društva in vse poedince, ki se zanimajo za stvar, dr. Fr. Ilešič, predsednik „Matice Slovenske“.

„Matica Slovenska“. Iz 158. odborove seje „Matice Slovenske“ dne 3. aprila 1908. Letošnji občni zbor bo v ponedeljek, dne 25. maja ob 8. uri zvečer v ljubljanskem „Mestnem domu“. Publikacije za leto 1908. se bodo tiskale vsaj v 4500 izvodih; za tisk „Zbornika“, „Zabavne knjižnice“ in „Hrvatske knjižnice“ ter „Prevoda iz svetovne književnosti“ se razpiše natečaj; knjige morajo novembra biti v Ljubljani pripravljene za ekspedicijo. Sprejmejo se nekateri rokopisi in določijo recenzenti novim. Od zadnje odborove seje je društvu pristopilo vnovič ali na novo 40 članov. — Za leto 1908. izda Matica sedmero knjig (med temi tri ilustrirane): 1.) „Zbornik“ (znanstvene razprave o početkih naše književnosti v protestantski dobi; slike). 2.) „Knezova knjižnica“ (Cankarjev spis „Novo življenje“; jubilejni spis o Vatr. Jagiću). 3.) „Zabavna knjižnica“ (poleg pripovednih spisov drama Zofke Kveder-Jelovškove: „Amerikanci“). 4.) „Hrvatska knjižnica“ (komentirana istrska priča Vl. Nazora „Veli Jože“, umetniški opremljena). 5.) Prevod Goethejevega „Fausta“, I. del.